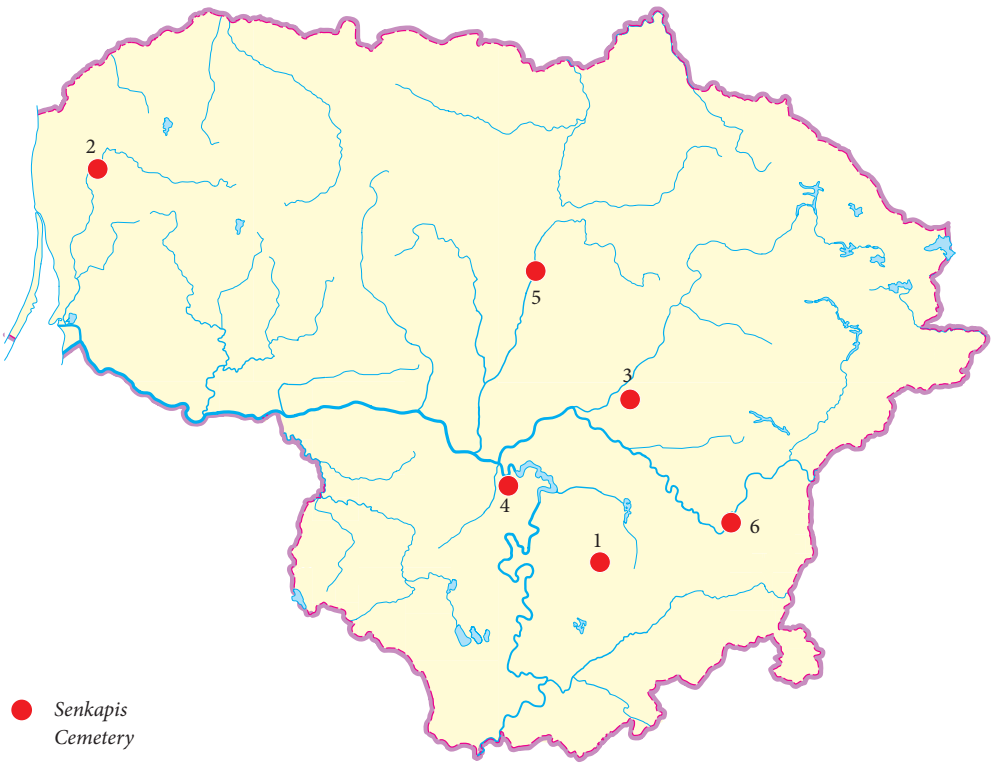
V. Senkapiai
Old Cemeteries

Senkapis
Cemetery

1. *Jurgionys*
2. *Kartena*
3. *Rakaučizna*
4. *Rinkūnai*
5. *Rodai*
6. *Vilnius*

Tomas Abraitis

Rinkūnų senkapis

2013–2014 m. žiemą atliekant žemės kasimo darbus (formuojant kalvos šlaitą) naujai statomos europinės vėžės „Rail Baltic“ ruožo Mauručiai–Jiesia atkarpoje (Kauno r., Rinkūnų k.), prie Jiesios gatvės buvo aptikta žmonių kaulų. Jie surasti nukastame, matyt, dar XIX a., geležinkelio statybos metu suformuotame šlaite. Vieta, kur yra žmonių kaulų radimvietė, yra į ŠV nuo Jiesios upės ir Aukštažio upelio santakos, buvusios kalvelės, vėliau perkirstos tiesiant geležinkelį, vietoje. Viršutinis senkapio paviršius buvo nukastas dar iki tyrimų pradžios, o senkapio ŠV pusė nukasta iki įžemio. Todėl stratigrafija aiški tirtų plotų PR pusėje, taip pat ploto 2 ŠR pusėje. Prieš tęsiant geležinkelio vėžės tiesimo darbus, būsimos vėžės vietoje atlikti archeologiniai žvalgomieji ir detalieji tyrimai. Duomenų apie anksčiau šioje teritorijoje vykdytus archeologinius tyrimus nėra.

2014 m. kovo–balandžio mėnesiais vykdyti žvalgomieji tyrimai. Jų metu vietoje, kur yra kaulų radimvietė, t. y. buvusioje kalvelėje į ŠV nuo Jiesios upės ir Aukštažio upelio santakos, vėliau perkirstos statant geležinkelį, iškastos 3 perkasos. Žvalgomųjų tyrimų metu aptikta 11 kapų. Didžioji dalis kapų be įkapių. Kapuose 5 ir 9 rasta stiklo karoliukų (1 pav.). Taip pat kapo 9 aplinkoje, į ŠV nuo jo aptikta saga (2 pav.) ir kryželis, kilę veikiausiai iš suardytų kapų. Iš viso žvalgomųjų tyrimų metu ištirtas 34 m^2 plotas, taip pat sienelėse užfiksuoti skeletų fragmentai. Todėl nuspręsta atlikti detaliuosius tyrimus.

Detaliųjų tyrimu metu ištirtas 410 m^2 plotas. Plotai suskirstyti į 3 dalis (plotai 1, 2, 3), tarp jų buvo paliktos dvi 1 m pločio kontrolinės juostos. ***Plotas 1*** orientuotas ŠV–PR kryptimi, 14x12 m dydžio (iš viso 168 m^2). Plotas ištirtas iki įžemio – molio. ***Plotas 2*** tirtas šalia ploto 1. Ištirtas 8x14 m dydžio (iš viso 112 m^2) plotas, orientuotas ŠV–PR kryptimi. Plotas ištirtas iki įžemio – molio. ***Plotas 3*** tirtas šalia ploto 2, jis buvo „L“ pavidalo, ilgoji dalis (ŠR) 16x7 m dydžio, trumpesnioji (ŠV dalis) – 8x4 m dydžio (iš viso 130 m^2). Plotas ištirtas iki įžemio – molio. Kontrolinės juostos irgi ištirtos iki įžemio.

Iš viso žvalgomųjų ir detaliųjų tyrimų metu aptikti 164 griautiniai kapai. Mirusieji buvo orientuoti įvairiomis kryptimis. Kapuose aptikta nedaug įkapių: monetų (3, 4 pav.), rožinių

1 pav. Kape 9 aptikti mėlyno stiklo karoliukai. A. Venckūno nuotr.

Fig. 1. The blue glass beads discovered in burial 9.

0 2 cm

2 pav. Kapo 9 aplinkoje aptikta saga. A. Venckūno nuotr.

Fig. 2. The button discovered in the vicinity of burial 9.

0 2 cm

0 3 cm

3 pav. Kape 91 aptikti Rygos šilingai. A. Venckūno nuotr.

Fig. 3. The Rīga shillings discovered in burial 91.

0 3 cm

4 pav. Plote 2 aptikta moneta – pusantrokas, Vilniaus kalykla, 1619 m. A. Venckūno nuotr.

Fig. 4. The 1619 Vilnius Mint threehalfgroat discovered in area 2.

0 3 cm

5 pav. Kape 138 aptiktas rožinio fragmentas. A. Venckūno nuotr.

Fig. 5. The rosary fragment discovered in burial 138.

0 3 cm

6 pav. Skaros ar apgalvio, pagaminto iš žalvarinių metalizuotų siūlų ir tekstilės, fragmentas. A. Venckūno nuotr.

Fig. 6. A fragment of scarf or chaplet made from bronze metallic thread and textile.

(5 pav.), apgalvių (6–8 pav.), karoliukų (9, 10 pav.), kryželių, drabužių dekoro detalių (11 pav.). Pagal monetas, aptiktas kapuose ir kapų aplinkoje, senkapį galima datuoti XVII a. Mirusieji veikiausiai laidoti mediniuose karstuose. Aptikta geležinių vinių, prie kai kurių skeletų pastebėta suirusios medienos liekanų. Išskirti keli kapų lygiai. Kapai fiksuoti pilkame maišytame su moliu žemės sluoksnyje, nukasus

0 5 cm

7 pav. Kapas 152. Vaiko kaukolė su apgalviu, pagamintu iš metalizuotų žalvarinių siūlų, plokščių vielučių ir tekstilės. A. Venckūno nuotr.

Fig. 7. Burial 152. A child's skull with a chaplet made from bronze metallic thread, flat wires, and textile.

0 5 cm

8 pav. Kapas 39. Moters kaukolė su apgalvio fragmentu. A. Venckūno nuotr.

Fig. 8. Burial 39. A female skull with a chaplet fragment

0 3 cm

9 pav. Kape 32 aptikti stiklo karoliukai. A. Venckūno nuotr.

Fig. 9. The glass beads discovered in burial 32.

0 3 cm

10 pav. Kape 134 aptikti mėlyno stiklo karoliukai. A. Venckūno nuotr.

Fig. 10. The blue glass breads discovered in burial 134.

velėnos ir dirvožemio sluoksnius. Plotuose aptikta daug žmonių kaulų ir jų fragmentų iš suardytų kapų, taip pat aptiktos kelios kaulų sąvartos. Iš visų individų, kurių nustatyta lytis ir amžius, 59 % sudaro vaikai ir paaugliai (iki 20 m.), iš jų kūdikių iki 1 m. – 15 %. Iš visų mirusių suaugusiųjų vyrų palaikų yra 26 %, moterų – 15 %.

Senkapis išsidėstęs 200 m į PR nuo Rinkūnų kaimo, geležinkelio vėžės PR pusėje. Į PV nuo senkapio, už Aukštažio upelio yra dvi Rinkūnų kaimo sodybos. Todėl tikėtina, kad tyrinėtas senkapis priklauso XVII a. Rinkūnų kaimo bendruomenei. Ploto 1 PV ir ploto 3 ŠR pusėse kapų neaptikta. Į ŠV nuo tirtų plotų dalis kalvelės nukasta tiesiant ankstesnę geležinkelio vėžę XIX a. Ateityje ketinant vykdyti žemės judinimo darbus PR kryptimi nuo senkapio būtini archeologiniai tyrimai, nes šioje dalyje senkapio riba nenustatyta.

The Rinkūnai cemetery

In 2014, a field evaluation and excavation were conducted in Rinkūnai village (Kaunas district). A total of 410 m^2 was excavated and

0 5 cm

11 pav. Kape 159 aptiktas krūtinės srities papuošalas. A. Venckūno nuotr.

Fig. 11. The pectoral ornament discovered in burial 159.

164 inhumations with various orientations were discovered. The dead had been buried in wooden coffins. The grave goods discovered in the burials: coins (Figs. 3, 4), rosaries (Fig. 5), chaplets (Figs. 6–8), small beads (Figs. 1, 9, 10), buttons (Fig. 2), pectoral ornament (Fig. 11), small crosses, and decorative clothing elements, were few in number. The old cemetery's SE boundary was not determined. Based on the coins discovered in the burials and in their vicinity, the cemetery can be dated to the 17th century. The individuals buried in it probably came from the Rinkūnai village community.